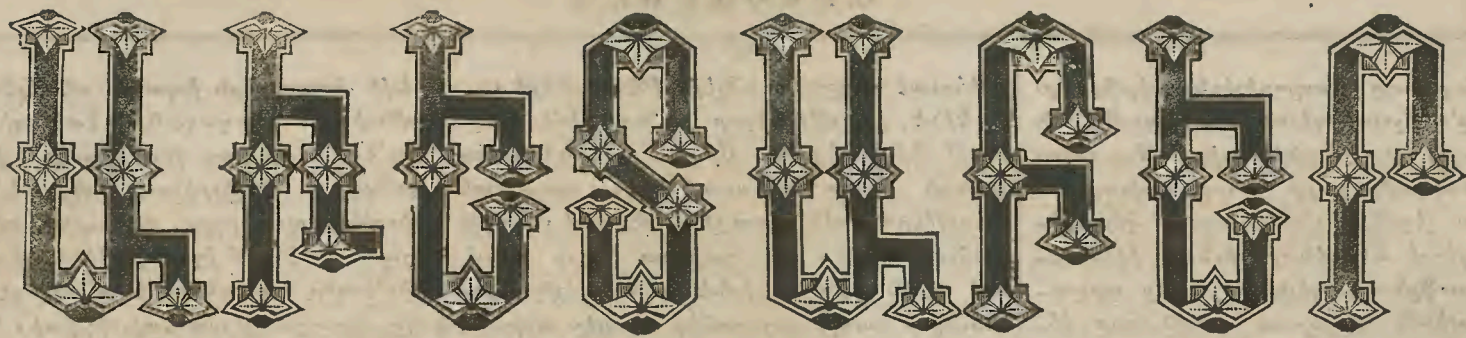
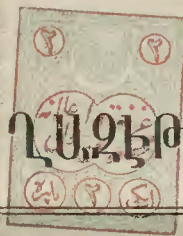

ՈՒՄՈՒՐ Ը ՏԻՆԻՅԷ,

ԻԼՄԻՅԷ, ՊԵՅԹԻՅԷ ՎԷ ՍԻՅԱՍԻՅԷՅԷ ՏԱ՛ԻՐ ՂԱԶԵԹԱ ՏԸՐ

ՃԻԼՏ 31.

ԻՍԹԱՆՊՈԼ, ՄԱՐՏ 17, 1888.

Ծ. 11.

ՄԵՎԱՏՏ Ը ՄԻՆՏԵՐԻՃԷ

	ՄահիճԷ
Պէն խրիսթոսիան Մը Իմ	81
Սիւսար Գուլուսը	81
Սիւսար Գուլուսը	82
Ինկիլթերա Վէ Շարգի Աթրիգա	83
Միւթէնէվիլէ	84
Մուհարրէմթ	84
Իլան	86
Շուռուհաթ Ը Սիյասիլէ	87
Ադալէրէն Ֆիյաթ	88

ԱԻԵՏԱՅԻՐ. Հէր հաճախ ճոռմա երբեք կիւնիւնէր օրուներ:

Մեմայիք Ի շահանգ վի տիյար ք եմնէպիյէ իջիւն սեմնիյի պեր վեմնի փեշիւն 1 1/2, վեպայ ք քայլը 3/4 Մեմիտիյէ, վե պիւր նիւսիւսի 30 փարս տըր: Փօսթա իւճրէրի քարաճըմըգա 'ա'իտ տիւր:

Ղադէքայա տեքն իջիւն քանիքար Իսքանայօյտա Ամերիկան խանընտա Մր. Հ. Ս. Պարնըմ իսմիւնէ, ապօնէ եազըլմագ, վե փօստայա 'ա'իտ մեմատա իջիւն մեքքուպ վե ազըք Մր. Ռ. Ռ. Բիքէ կեօնտերիյմէյի տիւր:

Ամերիկան Միտիտերէրի Շիքէթի թարաֆընտան, ՍԱՀԻՊԻ ԻՍԹԻՅԱՅ, Ճ. Բ. ԿԻՐԻՆ: ՄԻՆԻԼԻՅ, Հ. Ս. ՊԱՐՆԸՄ:

ՊԵՆ ԽՐԻՍՏՈՒՅԱՆ ՄԸ ԻՄ

Խրիսթիան թէսմիյէ օրուները տան չօղլար քէնտի տինտարըղլարը հազդընտա պիւր դարար վերմէքտէ ղիյատէ սիյլէ միւզլարիպ օլմագտա տըրլար: Անլէր քէնտիլէրին խրիսթիան օլտըղլարընա իղլամ օլմագ իսթէմէքլէ, պոլնտա պիւր շիւպհէ պոլլընմամտընը արըղլ Էթմէքտէ տիւրլէր: Վէ պոլ արղոլարընանա'իլ օլմամարղլարընտա, պոլ խուսուստա քէնտի քէնտիլէրին թագպիւն էտէրլէր: Սահիւն տիւր քի, ֆիլթապ Ը Մուգատտէն քէնտի քէնտիմիլի թէֆթիլ էտիպ, իմանտա օլուպ օլմատըղլմըղլ թահգիլ Էթմէմիլի պիլլէ թափսիյէ Էթմէքտէ տիւր: Վէ պոլ էհէմմ պիւր խուսուս տըր: պոլ ճիւմլէ իլլէ պոլ ճիւն տիւշիւնճէյի իֆրաթ տէրէճէյէ կէօթիւրմէք, վէ 'եօմիւն էն էհէմմ հալի պոլ տըր կիպի տա'իմա պոլ խուսուսը թահթ Ը միւթէլա'յա ալմագ պէօյիւք պիւր եանկըղ տըր: Պոլ թարիլի թուլթան պիւր ատէմ, խրիսթիան օլտըղլնա տա'իւր քէնտի քէնտիլի աալա իղնա' էտէմէյէճէք տիւր: Օ' խու

սուսի պիւր մա'նատա օլտըղլ քէնտի լուհանի տույղու վէ մուամէլէրինէ պաղաղընտա անլէր զա'իլ օլուպ կէրի շէքիլիլլէր: պէօյլէճէ օ անլէրի կէօրէմէղ, վէ անլէրտէն պիւր թէսթիլ մէ'մուլ էտէմէղ: խրիսթիանըն պէօյիւք պօրճու քէնտիլիլն պէօյլէ օլուպ օլմատըղլնը թէֆթիլ Էթմէք տէյիլ, անճագ խրիսթիան պիւր թապի'աթ թէշէրիլ էտէն շէյլէրի իճրա Էթմէք տիւր: Հիլ պիւր ատէմ տինտարըղլ հազդընտա քէնտի ղիւ'մ ու դարարըլլէ խէլաա եա հէլաք օլմագ: Պիւր ատէմ քէնտի հազդընտա հէր նէ տէ տիւշիւնաէ, էյէր օ ֆիլտոտա ինանըր, Անը տէվէր, վէ 'եօմիւնիւ Անա վագֆ էտէր իսէ, իսէլաա օլմագ, վէ պէօյլէ Էթմէտիլի թագտիւրտէ հէլաք օլմագ տըր: 'Խրիսթիան մը տըրլար' սու'ալընը տա'իմա քէնտի քէնտիլէրինէ թագտիւր էտիպ տէ պոլնա պիւր ճէվապ վէրէմէյէնլէրէ, պիւթիւն եիւրէքտէն քէնտի քէնտիլէրինի խրիսթիան վագիֆէրինի իճրաընա վէրմէլէրինի, ֆիլտոտա իլլէն իլլէյիպ, ճանլարըն իսէլաք իլլէն սա'յ ու ղայրէթ էտիպ սու'ա Էթմէլէրինի, հասըլր քէլամ, Սլահըն թէնպիլլէրինէ իթա'աթ Էթմէլէրինի անլէրէ թափսիյէ էտէրիլ: Պէօյլէ Էթմէքլէ շախի տինտարըղլալը մէս'էլէսիլի, օ խուսուստա տիւշիւն մէքտէն ղիյատէ սուհուլէթլէ հալլ Էթմիլ օլմագ տըրլար: Անլէրին տինտարըղլարը քէնտի քէնտիլի պիլլաթ քէնտի հիսսիյաթլարընտա իղհար էտէճէք տիւր: պոլ եօլտա կէշիլթիլլէրի 'եօմիլ քէնտի տինտարըղլարընա տիւրի պիւր իսպաթ օլմագլէ, պոլ խուսուստա իսպաթլար վէ մանթըղճա պոլըհանլար արամալարընա պիւր հաճէթ ղալմայաճագ տըր: իմտի, էյ քէնտի հալլարը հազդընտա շիւպհէ վէ թէրէտիւտտէ պոլլընպ տա քէնտի քէնտիլէրինի թէֆթիլլէ մէղղու օլանլար, իրա'է Էթմիլիմիլ պոլ տէվալը իսթի'մալ էտիւնիլ, վէ սիլի իղնա' էտէրիլ քի, պոլ խուսուստա օլան սա'յ ու ղայրէթիլի պիլհուտէ օլմայաճագ տըր:

ՍԻՍՏԱ ԳՈՒՅՈՒՍԸ
Եւ. 4. 1—30.

Սիւսար գուլուսըն պաղա սու փուսարալընտա թէֆթիլ էտէն ղահիլէն պէօյիւք պիւր շէյ հօգ իսէ տէ, պոլ գուլուստա 'աճալիպ պիւր կիւզէլիլ վէ ինանը ճէլպ էտիճի պիւր խասիլլէթ վար տըր:

Պոլ գուլու ճէրիլիմ տաղը Էթէյիլնաէ Սաճարիանըն թէնհա օլտընըն եիւքսէքճէ պիւր դըմընտա տըր: Տօգ. Գընիլհիւսամ Կիքէ աշըն հազդընտա շէօյլէ սէօյլէմիլ տիւր: «Գուլու թամմ էյալէթիլն սուլարընըն տէօքիւլ տիւլիլ եէրտէ տիւր: Փագաթ պոլ գուլուսըն սուլու եաղմուրա մէնուլ օլտըղլնտան, շիմա չօգ տէֆ'ա գուրու տըր: Ինթիմալէն տահա տէրին օլտըղլ վագլթ անտէ տա'իմա աղ չօգ սու պոլլուսըն իտի: Միւզլիմ էնտըրսըն 1866 տա պոլ գուլուստա էնտիլիլնաէ գուլու քէմաթիլէն գուրու իտի: Փագաթ միւմաիլէյն անտէ պիւթիւն պիւր տէսթի պոլլուսթի, պոլ պաղը մէվսիմէրտէ անտէ սու օլտըղլնա պիւր 'ալամէթ իտի: Սօնկրալարը գուլու թալար իլլէ տօլմուշ օլտըղլ աղըղլիլէ պէլիլիլ օլմուշ իտի: Միւզլիմ էնտըրսըն գուլուսըն աղըղլը 20 ալաք տէրիլիլնա տէ օլան պիւր չուգուրտա պոլլուսթ: օլ վագլթ գուլուսըն աղըղլնա պէօյիւքիւլիլ անճագ պիւր ատէմիլն պէտէնի դալընըղլնտա իտի:» Գուլուսըն եաղընլարընտա, խրիսթիանըղլն իլք տէհիլլէրինաէ եաիլըմըղ օլան պիւր քիլիսէ խարապատը վար տըր:

Ատէմ պոլլուստա, Էթրոֆտա օլան շէյլէրէ 'ալագասը օլմայան սիւրի պիւր գուլլէթ մէվսուսիլլէրիլ հիսս Էթմէքտէ տիւր: Ֆիքթ օլ մահալըն պէյապան վէ սիւքիլթ հալիւն տէն իսթիֆատէ էտէրէք, 18 'ասը էվլէլ օլտա վուգու' պոլլան 'աճիպ վագլ'ալը, եա'նի սա'իւր հիլ պիւր քիմսէնիլն սէօյլէմէտիլլ թարգտա սէօյլէյէն Զաթ Ը ճէլիլլէն «Եագուս պլն գուլուսը» կանընտա օթուրըպ, ինանլարտան թահիլի' օլմամըղ պիւր կիւնաճեալա, էպէտի հալաթ սուլուստան պահա Էթմիլիլն տէր իսպթ Էթմէքտէ տիւր:

Մագսէտիլիլ օլ վագլ'անըն հիքեայէսիլիլ թէքարլամագ տէյիլ տիւր: Պոլ հիքեայէսիլի կիւզէլլիլնէ խալէլ կէթիլմէք իսթէմէյէրէք, անըն վասթընը պիլլաթ քէնտիլէրին թէքթարէն օղլմալարընը դարիլուսընըղա թափսիլէ էտէրիլ: Անճագ խալալէն պոլ գուլուսըն եանընտա օթուրալա, օլ ղիքրէ շալան օլան միւլապաթտան պա'ղը պատէ տէրսլէր ալմագ իսթէրիլ: Շալան Ը տիլգաթ իլք խուսուս, Գրիստոսըն միւնիֆէրիտէն օլտըղլ կիւնահեարարըն իսլանընա չալընմասը տըր:

Մէշուր պիւր ատէմ տէմիլ տիւր քի, Յիսուսըն եէրիլլէրինաէ օլան միւլտտէթ ի մէ'մուրիլլէրի-

ՇՈՒՆՈՒՆԱԹ Ը ՍԻՅԱՍԻՅԷ

ԲՈՒՄԻ ՄԱՐԿ 5, ՎԷ ԱՐԱՔԻՐԱՆԿԱ ՄԱՐԿ 17, 1888

ՄԻԻԲԷՎԵՖՅԱ ԻՄՓԵՐԱԹՐԻ ԿԻՅԵՕՄ ՆԱԶԻՐԵՔԷՐԻ

Կէշէն ճուռ՝ ա էօյլէտէն սօնկրա սօնիւրա- խէմիւրն սօն խապէրէրնիւ Եաղաղըմը վազըթ Իմիէրաթօր Կիյեօմ հաղըթէրնիւ զա- թէն վէֆաթ էյլէմիշ Իմիշ Իսէ տէ, օլ վազ- թա գատար ալընան թէլէկրաֆլար պիզի չիւպէտէ պրազմադա խալէր: Իմիէրաթօր հաղըթէրնի օ կիւն ԳԱՐՆԸԻ Եէֆմի վէլաւէ- թինն Եաղըմը Իքի հաֆթա գալմը Իքէն, ալաֆրանկա սա՛աթ 8տէ, Եա՛նի էօյլէտէն 4 սա՛աթ էվվէլ տառտէ պիւր սուրէթտէ վէ- ֆաթ էյլէմիշ տիր:

Իմիէրաթօր Կիյեօմ, Փրուսիա Գրալը Իւ- չիւնճիւ Թրէտէրիք Կիյեօմն տէօրթ օլու- լարընը Իքիճիսի խալ: Վալիտէսի Փրու- սիա գրալիչալարը արտաւտա էհալիչէն զի- յատէ սէվկիւլիւ հէմ տախի ճէմիլէ վէ 'ադի- լէ օլան Լուրիզա խալ: Իմիէրաթօր հաղըթէ- լէրն տահա 16 Եաղընա Իքէն օրտուչա կիր- տի, վէ պէօյիւք Նափօլէօնն խարապընա սէպէպ օլան մուհարէպէլէրէ քէնտի տախի իշթիրաք էյլէտի: 1840տա պէօյիւք պիրա- տէրն տէօրտիւնճիւ Թրէտէրիք Կիյեօմն թալթա ճիւլիւսիւնտէ, միւշարիլէյիւն էվ- լատը օլմաղըր Իիւն Կիյեօմ թալթա վարիս օլտու: Վէ 1858տէ պիրապէրնիւն 'աղընա պիր տէրէճէ խըֆֆէթ կէլմէքէ, քէնտի միւշարիլէյիւն Եէրինէ վէքիլ նոսպ օլուընդ, 1861տէ Փրուսիա գրալը թաճալաւը Երթէսի սէնէ զալթէն Փրուսիանըն Սէն Փէթրապօրկ սէֆիրի վէ Ալմանիանըն միւթթէհիտ էյալէթէ- ըր Վէքիլէրնտէն միւրէքքէպ օլան Տալէն նամ մէճիւսի Փրուսիա վէքիլի օլմուշ, վէ օլ վա- ղըթ Գօնի չիմի իսէ Փրէնս փայէսիւնէ թէր- ֆի' օլտուըն օլան Փրէնս Պիզմարը պաշ վէքիլ նապ էթտի: Պու գաթ Իմիէրաթօր հաղըթէրնիւն Եէվմի վէֆաթընա գատար սիյասի մէս'էլէրտէ միւշարիլէյիւն պաշ նա- սիհաթճըր գալաւ: Իմիէրաթօր Կիյեօմ, Վճն Բուշ վէ Մօն Մօլթըքիտալիս օլմուրը 'ապքէրիլէտէ քէնտիսիւն պաշ նոսիհաթճըր- ըր հալիւնտէ սօնա գատար սաղլամաղէ պէօ- յիւք տիրայէթ Իպրազ էթմիշ տիր:

Իմիէրաթօր Կիյեօմն էյամը սալթանա- թընտա էն զիյատէ շայանը տիգգաթ օլան խուսուս Ալմանիա իթթիհատընն թէքրա- ընն թէքիլի օլմուշ տըր: Եաքի Ալման Իմ- փէրաթօրընըր րապթ էտէն պաղար 300 սէնէտէն պէրու զա'իթէլմէքտէ Իալիէր, վէ սօն տարպէլի պէօյիւք Նափօլէօն վուրտու: Վէ Իքիճի Թրանսիս 1806տա րէսի պիր սուրէթտէ Իմիէրաթօր լազըպըն պրազտը: Շէօյլէ քի Կիյեօմ թալթա չըգաղընտա, Եա- ըրմ 'ապրտան զիյատէճէ պիր միւտաթտէն պէրու Ալմանիա 30տան զիյատէ միւթթաղիլ էյալէթէրէ պըրմը խալ: Թրանսֆօրթա թէճէմիլէ' էտէն Տալէն նամ մէճիւս իշպու միւթթաղիլ էյալէթէրնի պիրն պիրնէ րապթ էտէն փէք զա'իթ պիր պաղ Իալի Իսէ տէ, պուրտա տախի էն զիյատէ թէ'սի իշլէտէն Ալմաթրիա խալ: Գրալ Կիյեօմ վէ միւշարի- լէյիւն պաշ վէքիլի, զիք օլուընա զա'իթ իթ- թիհատաւն Ալմաթրիայը չըգաղմադ, պաղի գալան Ալման էյալէթէրնի պիրլէշտիրմէք, վէ Փրուսիայը պու էյալէթէրնի պիրնիսի էթմէք մէրամըլէ իշէ պաշաղաւար:

Անլէրն Իքի իշի Շիլլիկ վէ Հօլթայն էյալէթէրնի Տանիմարգանըն էլիւտէն գալի- մադ օլտու: Հօլթայն հէր նէ գատար Տա- նիմարգա գրալիլէթիւն պիր գըսմը Իալի Իսէ տէ, Ալման իթթիհատընն պիր ա՛գաղ Իալի,

վէ Գրալ Գրիսթիյան քէնտի Ալման թէպա'ա- սընա դատր էտիօր տէլիւ Իալիս օլուըն- տու: Տանիմարգա Փրուսիանըն իշպու վրօ- թէսթօընա գուլադ ասմաղը: պուըն իւ- ղէրնէ Փրուսիայը Տանիմարգայա գարը քէնտիլէր իլէ մուհարէպէ էթմէյէ Ալմաթրիայը իլլամ էթտիլէր: Տանիմարգալըր ճէսուրա- նէ պիր սուրէթտէ մուհարէպէ էթտիլէր Իսէ տէ, պիրթապի' նիհայէթ միւթթէհիտ օրտու էօնիւնտէ մաղլուպ օլարադ, 1864ին Օգոս- տոս ալընտա զիք օլուընա Իքի էյալէթէրնի զալէպէ էտէնլէրէ թէսիլմ էթտիլէր:

Իշպու միւթթէհիտ հարէքէթին նէթիճէ- սիւնտէն օլարադ, Իքի սէնէ սօնկրա Փրու- սիա իլէ Ալմաթրիա արապընտա պիր մուհա- րէպէ' գուհուր էթտի: Եվվէլմէ միւթթէհի- տէն վէրտիլէրն պիր գարարա կէօրէ, Ալմ- թրիա Հօլթայնըն, վէ Փրուսիա Շիլլիկիւն մուհաֆաղաւըն տէր 'էօնտէ էտիպ, օրալա- րա 'ապքէր կէօնտէրմիլլէր Իալի: Փաղաթ սօնկրա Ալմաթրիա Ալիկուսթէպուրկ Փրէն- սիւն Հօլթայն հիւքմաղըն էթմէյէ գաղըն- տըրա, Փրուսիա պուըն 'իթիրազ էթտի, վէ նիհայէթ Հօլթայնա 'ապքէր սէվէ էտէրէք, օրատա օլան Ալմաթրիայը թարա էյլէտի: Պուըն իւղէրնէ Ալմաթրիա 1866ըն Յուլիս ալընտա Փրուսիա 'ալէյիլտէ իլան ը հարպ էյլէտի: Ուֆաճը Ալման էյալէթէրնիտէն էքսէրի Ալմաթրիա թարաֆըն թուլթըր: Փաղաթ պուընարա գարընը օլմադ Իւղէ, Իթալիա Գրալը Վիզթօր Էմմանուէլ Վէնէտի- յի Ալմաթրիանըն էլիւտէն ալմաղա արղուքէ Օլտընտան, Փրուսիա իլէ պիրլէշտի: Փրու- սիա օրտուք փէք մութթան պիր սու- ըթթտէ թէճէիլ էտիլմիշ օլուպ, թէքիլաթը տախի միւքէմմէլ Իալի: Վէ Իշթիմալէն պու օրտու օլ վաղթա գատար թէքիլ էտիլմիշ էն գուլվէթի օրտու Իալի: Ալմաթրիայը հէր նէ գատար ճէսուր Իալիլէր Իսէ տէ, թէշ- քիլաթըն թէքմիլ օլմաղըրտան մա'տա, Մաճարիլմանըն տախի քէնտի հալիւնտէն խօշնուտը պիր հալաէ պուընմաղըն աղէրի զիյատէ զա'իթէլալարա: Մուհարէպէ 6 հաֆ- թա զարֆընտա Փրուսիայընըն 'Բէօնիւ- կրապտա գաղմաղըրը պէօյիւք ֆիւթու- հաթ իլէ խիթամ պուլտու: Ալմաթրիա, Ալմա- նիատան թարա էտիլտի, Հանօլրա վէ սո'իւր պա'ղը էյալէթէր Փրուսիայա գամմ օլուըն- տու, վէ Ալմանիանըն ճիւլէ չիմալի էյա- լէթէրնի Փրուսիանըն րիտաթի թաշթընտա պիրլէշտիլէր:

Պալիէրա վէ Վիւրթէմպուրկտա Փրուսիա- յա տօղրու գուլվէթի պիր 'առալէթ հիսսի- յաթը մէվճուտ օլտըրընտան, Ալմանիա էյա- լէթէրնիլն թէքմիլ իթթիհատը տահա ու- ղադ կէօրիւնմէքտէ Իալի Իսէ տէ, Թրանսֆ- Ալման մուհարէպէսի պու իթթիհատըն Իք- մալիլէ վէսիլէ օլտու: Իւլիւնճիւ Նափօլէօն Պէլիզա վէ Լուքսէպուրկը Թրանսաթտիլթը թէսարուքընա կէլիլմէք իսթէմէքտէ Իալի: Փաղաթ Փրուսիա պուըն գարըն գոտու: 1870տէ Իալմանիայընը, Փրուսիա Գրալը- նըն ուղաղտան պիր աղրիպաղ օլան Հօ- հէնցօլէրն Փրէնսի Լէօփօլտա Իալմանիա Գը- րալընըն թաղտիլմ էթտիլէր: Փաղաթ Թը- րանսա պուըն 'իթիրազ էթտի: Փրէնս Լէօ- փօլտ տախի Իալմանիա Գրալընը թէքիլի- նի գաղուլ էթմէտի: Պա'տէհու Իւլիւնճիւ Նափօլէօն, Փրուսիատան Իալմանիա Գրալը- ղընա Հօհէնցօլէրն խանէտանընտան հիշ պիր Փրէնսիսի նապընա միւսա'տտէ էթմէյէճէյիլնէ տա'իլ թէ'միլնաթ թալէպ էյլէտի: Փրուսիա պու- մաթրուպը գաղուլ էթմէտի, վէ պու սէպէպ- տէն Թրանսա 1870 յուլիս 13տէ Փրուսիա-

յա գարըն իլան ը հարպ էյլէտի: Նափօլէօն՝ Ալմաթրիանըն, Իթալիանըն հէմ տախի ճէնու- պի Ալմանիա էյալէթէրնիլն քէնտի իլէ պիր- լէշէճէքէրնի մէ'մուլ էթմէքտէ Իալի: Փա- գաթ ճիւլէ Ալմանիա պիրնիսի Նափօլէօնըն զալիլ խաթըրէրնի տէրիսաթր էթտիլէր, վէ Պալիէրա վէ Վիւրթէմպուրկ 'ապքէրլէրի Փրուսիա 'ապքէրլէրիլէ պիրլիքտէ Թրանսա- յա գարըն մուհարէպէյէ չըգաղար: Վէ Ի- լան ը հարպ իւղէրնէ 7 հաֆթա կէշմէգտէն Նափօլէօն Սէտանտա Ալմանիա թէսիլմ օլ- տու: Պուըն իւղէրնէ Գրալ Կիյեօմ 1871 Յուլիս 18տէ Թրանսանըն Վէրսալ շէհրի սէրալընտա Ալմանիա Իմիէրաթօրը իլան օ- լուտու: Պու սուրէթտէ Ալմանիա իթթի- հատը իթմամ օլտու: Պուընտան 10 կիւն սօնկրա Փարիս Ալմանիա թէսիլմ օլտու, վէ Մայիս 6 տա Թրանսա 3 միլիար ֆրանք թաղմիլնաթ ը հարպիլէ վէրմէյէ, վէ թաղրի- պէն Իքի 'ապքէլվէլ Ալմանիա տան ալմը օլ- տըրընը Ալգաա էյալէթիլն հէմ տախի Լօ- լէն էյալէթիլն պիր գըսմընը Ալմանիայա թէսիլմ էթմէյէ րազի օլարադ սուլէ 'ալտանա- մէսի իմգալանաղ:

Օլ վաղըթտան պէրու Ալմանիա Իմիէրա- թօրընըն մէսլէյի պիր մէսլէք Ի սուլի- փէրլէրանէ օլմուշ տըր: Սուլիլն թէ'միլնի Ի- չիւն էվվէլա իւշ Իմիէրաթօրըն իթթիհատը օրթայա կէլալի: 1879տա պուըն Ալմանիա Ի- լէ Ալմաթրիա արապընտա Իքրա էտիլէն տա- հա սըգը պիր իթթիհատ թէգատտիլմ էթ- տի, վէ տահա սօնկրալարը պու սօն իթթի- հատա Իթալիա տախի տախիլ օլտու: Գա- թօլիք րուհօլանըն 'ալէյիլտէ պիր թա- ղըմ գանուընար վաղ' էտիլմէսիլն, իշթիրա- քիլուընարա գարըն պիր թաղըմ գանուընար գօնուլմաղընը, վէ Ալմանիանըն Աֆրիգատա վէ սա'իլ մահալէրտէ Եէնի Եէնի Եէրլէր գալթ էտէրէք միւթթէմիլիքաթ թէ'սիսի մէսլէյիլնէ պէտ էյլէմէսիլն Եաղընը զիքրիլէ Իթթի- ֆա էտէրիլ: Իշթիրաքիլուըն 'ալէյիլտէ շէ- տիտ գանուընար վաղ' էտիլմէսիլն Իմիէրաթօր հաղըթէրնիլն գալթ էթմէք Իիւն օլան Իքի թէճիլպէլէր սէպէպ օլմուշ տըր:

Իմիէրաթօր հաղըթէրնիլն ֆալիլաճա օլան 'էօմիլ մէս'ուտ պիր 'էօմր օլմուշ տըր: Միւշարիլէյի 1829 տա Սաքս Վէյմար Կրան Տուգասընըն քէրիմէսի Փրէնսէս Ալիկուսթա իլէ 'աղտ ը իլալիլաճ էտիպ, Իքի էվլաա սա- հիպի օլտուար: Պուընարըն պիրնիսի, հաղ- ղընտա զիյրաէ սէօյլէյէճէյիլիլ Եէնի Իմիէ- րաթօր օլուպ, Իքիճիսի Պառէն Կրան Տուգասընըն զէվճէսի տիր: Միւշարիլէյիանըն Իքի օլու վէ պիր ղըղը օլուպ, պուընարըն էն քիւլիլիւ 23 Եաղընտա օլտըրը հալաէ, Եաղընարտա վէֆաթ էթմիշ տիր: Պու կէն- ճին վէֆաթըլէ Վէլի Ի 'տահա խաթալըրը Իմիէրաթօր հաղըթէրնիլն տահա թէղ վէ- ֆաթ էթմէսիլնէ սէպէպ օլտու տէլիւ զանն օլուընմաղաա տըր:

ԱԼՄԱՆԻԱ ԻՄՓԵՐԱԹՐԻ ԻԳԻՆՆԻՑԻ ԹՐԵՏԵՐԻԲ

Իմիէրաթօր Կիյեօմ հաղըթէրնիլն Եէվմի վէֆաթընտա Վէլի Ի 'տահա Փրէնս Թրէտէրիք հաղըթէրնի, Իւլիւնճիւ Թրէտէրիք Իալիլէ Փրուսիա Գրալը վէ Ալմանիա Իմիէրաթօրու իլան օլուընըն տըր: Շայանը տիգգաթ պիր խուսուս տըր քի, պու անէ գատար Փրու- սիա սանտալիա զրալիլէսիլնէ ճիւլիւս է- տէնլէրն ճիւլէսի տախի Թրէտէրիք վէ Կիյ- Եօմ Իալիլէրիլէ Եաղ օլուընմըն տըրար: Գրալ Իալմիլնալան Իքի Փրուսիա հիւքմաղըն պիր- րիսի Թրէտէրիք օլուպ, 1701տէ ճիւլիւս էթմիշ տիր: Իքիճի Թրէտէրիք, Պէօյիւք

Յորդանիայի իտիւ Անկէրտէն մաստա տէօրթ Յորդանիայի կիլիկիոյ թաւաթա ճիւղիւս էթմիշ օլուս, միւթէվէֆֆա իմիտէրաթօր Պիրինճի կիլիկիոյ իտիւնի ալմը իտի :

Իմիտէրաթօր կիլիկիոյն վէֆաթընըն էրթէսի կիլիկի, Պէրլինին ընտմի զազէթաթընտա նէշր օլունան պիր թէլէկրաֆնաթէտէ, իմփէրաթօր իւլիկիոյն Յորդանիայի հազրէթէրի փէտէրինին վէֆաթընտա տօլայը պէյանը թէ՛սիւֆ, վէ Փրէնս Պիզմարգ իլէ վիւքէլա-նըն խըտմէթ ի սաթըզանէսինէ թէշէքըրէրէ, 'էօնտէսինէ իհալէ օլունան վազիֆէ ի միւշ-քիլէտէ մոլ'ալէնէթէրինէ խթինատ էտէճէ-յինի, վէ Ֆէրտասը կիլիկի Պէրլինէ միւթէ-վէճճիկէն հարէքէթ էյլէյնէթէրին պէյան էյլէ-միշ իտի :

Իմիտէրաթօր հազրէթէրի ընտմի պիր կէ-ճէ կէլիկիէրէք, ճիւմ'ա էրթէսի սապաշլայըն Սան Րէմօտան հարէքէթ էյլէսի, իթալիա Գրայը Հիւմպէթ իլէ պաշ վէքիլ Մ. Գրիս-փի միւշարիլէյնի թէպրիք իլիւն ճէնօվայա կէլիլէյնի իտի : Գրայ Հիւմպէթին պիրատէ-րի Փրէնս Ամատէօ տալի Միլանտա իմիտէ-րաթօր հազրէթէրինի թէպրիք էյլէտի : Ճիւմ'ա էրթէսի ազլամը միւշարիլէյնի Պէրլին ճիւթընտա օլան Շարլսթէնպըրի նոմ մա-հալէ միւթաթէլէթ էթտի : Օ ազլամըն նէշր օլունան աթըպպա ըսփօրթընա կէօրէ, միւշ-շարիլէյնի սընէթի զանա'աթպաշ պիր հալ-տէ իմիշ :

Շիւպիէսիզ Խօլուն Խօրդունընը, Սան Րէ-մօտան Ալմանիանըն հալաթը սէրթ օլան փալ-թալիթընա կէլիկի թէշէքէտէն խալի ալէյի տիրէր : Փազաթ շու տալի տալա չիւպիէ զալաթընաթ, թէշէքէտէն միւթէրին ի մէր-թէպէ թալիլի իլիւն միւթէրին օլան հէր չա-րէ իսթիմալ օլունմըն օլմալը տըր : Իմիտէրա-թօր հազրէթէրինին սընէթի հազընտա վէ-խիմ տիւլիւնէթէրէ զահիպ օլմամաթ միւթ-քիլիսիզ տիր : Ֆազաթ էյեր միւշարիլէյնի թէպա'աթընըն խալիա մոհապպէթի, տիւն-եանըն թէմէնիլաթը, վէ պիւլէրէնէ խրիս-թիլանլարըն տոնալարը միւշարիլէյնի սաղ սաղլայա պիրի իսէ, սաղ զալաթաթ տըր :

Միւշարիլէյնի 1831տէ թէվէլիւս էտիպ' 1858 Յունի. 25տէ Խիլիթէրա Գրայիլանը-նըն պէօրէք քէրիմէսիլէ 'ազաթ իզտիլտէն էյլէմիշ տիր : Անկէրէ տէօրթ օլուլ վէ տէօրթ զըզ թէվէլիւս էթմիշ օլուլ' օլուլարընըն իքիսի վէֆաթ էթմիշ տիր : Պէօրէք օլուլ-լարը, եանի չիմտի վէլի ի 'անտ օլան Փրէնս կիլիկիոյ վէ պէօրէք քէրիմէսիլէ միւթէնէիլ տիրէր : Վէ վէլի ի 'անտըն իւշ օլուլ օլուլ-ընտան, իմիտէրաթօր նէսիլին տիւքէնմէ-սինին թէշէքէտի վէք ճիւլի տիր :

Ենի իմիտէրաթօր, Յորանտա վէ Ալթըրիա մոհարէպէլէրինտէ էյի նամ զազանտը իսէ տէ, իւլիւլի ճէնապ իլէ զազանտը մո-վաֆֆաթիլէթի էրքեանը հարպըրէ'իսի օլան ճէնէրալ Պուլմէնթօլա համ էյլէտի : Միւշա-րիլէյնի սիլասի էթքաթարընտա փէտէրինտէն զիլատէ հիւրիլէթ փէրիլէր զանն օլուն-մազտա օլուլ' էյեր եաշար իսէ, Փարլաթէն-թէ չիմտիլինտէն զիլատէ գուլիլէթ ու սէլա-հիլէթ վէրէճէի իսթիմալ 'ատտ օլունմազտա տըր : Ֆազաթ պէօրէ պիր ճէնտին Փրէնս Պիզմարգըն առէմի խօշոտիլէթինի մոհիպ օլաճաղը տալի պէտիհի տիր : Իմիտէրաթօր Յորդանիայի փէտէրի զատար սուլ'իլէր իսէ տէ, հէման 'անի տէրէճէտէ գուլիլէթի պիր թարգտա Րուսիա խանէտանը իմիտէրաթօր-սինէ մէրպուլ տէյիլ տէյիլ զանն օլունմազ-տա տըր : Միւշարիլէյնի հէյ'էթի իմիտէրա-թօրա եազընը պիր հէյ'էթ տիր : Ուզուն

պօլու վէ ճէնաթէթի օլմազէ, կէշէն սէնէ Գրայիլա Վիլթօրիանըն Եօպէլ զիլիկիոյնտէ ճէմ' օլմուշ օլան Փրէնսլէր արաթընտա միւ-շարիլէյնի պաշը ճիւլիկիլինքիլիտէն եիւք-սէք աուրմազտա, վէ հէր քէսին տիւքաթը-նը քէնտինէ ճէլալ էթմէքտէ իտի :

ԽԱՐԻՃԻՅԷ

Փազար էրթէսի կիլիկի իմիտէրաթօր Յորդ-անիայի թարաֆընտան Ալմանիա էհալիսինէ խիթապէն պիր պէյաննամէ, վէ Փրէնս Պիզ-մարգա խիթապէն պիր իրատէ ի իմիտէրա-թօրի նէշր օլունմըն տըր : Թէլէկրաֆ խա-պէրէրի պու խուսուստա պիլէ աթիտէք ի մ'իւլմաթը ի'թա էթմէքտէ տիրէր : Իշպու պէյաննամէտէ իմիտէրաթօր հազրէթէրի, Ալմանիանըն քէնտի գուլիլէթինէ ի'թիմատը քեամիլի օլաղընը, վէ տէվէթէր 'ինտինտէ հա'իլի շէրէֆ պուլընտըն հալտէ, արդու ի եէքեանէսի կէշիլէտէ զազանտըն ֆիւթու-հաթլարըն սէմէրէսինի քէմալը ասայիլ իւզ-րէ կէնէնմէք իտիլինի պէյան էյլէմիշ տիր : Միւշարիլէյնի քէնտի միւթէթէրէմ փէտէրինին պաշլամըն օլաղըն իլի, եանի միւթէթէրի տէվէթէրին վէ Փրուսիա գրալիլէթիլէ Ալ-ման իմիտէրաթօրընըն Փարլաթէնթի ար-գուսը մոհէպիլիկէն Ալմանիայը սուլ' մէքեա-նը էթմէյէ շալլաճաղընը թէ'անիւտ էթմիշ տիր :

Փրէնս Պիզմարգա խիթապէն օլան իրա-տէ ի իմիտէրաթօրիտէ միւշարիլէյնի ի'թիլիտազ էտէճէի մէպէյին հուզուզը էսաթիլէյնէ ըր'ա-յէթ ի միւթէթապիլիկէտէն, պէրլէն վէ պահէն գուլիլէ ի թէտաֆիլիկէտէն վէ հիւրիլէթի ի տինիլէնին մոհաֆաղաթընտան, մէնաֆիլի ի իտարէյն տիւքաթ ու իսթիմամտան, վէ ֆէվզ էլ 'ատէ մէսարիֆտէն իճիլիտապտան 'իպա-րէթ օլաճաղըն պէյան էյլէմիշ տիր :

—Փրէնս Պիզմարգ, տամարլարընըն իշ զա-րընըն խիթիլէթինտէն միւթէթաթըրի պիր հալտէ օլաղընտան, աթըպպա միւշարիլէյնի իսթիլահաթընըն զարուրի օլաղընըն պէյան էյլէմիշ տիրէր :

—Րուսիանտա Փրէնս կիլիկի եէնի պիր զապիլէ թէշէքիլինէ մոլվաֆֆաթ օլմամաթ-ընտան, պու իշ եէնէ էսքի պաշ վէքիլ Մ. Պրաթիանօյա իհալէ օլունմըն : Եէնի գապի-նէտէ Մ. Ֆէրիքիտի քէնտի էսքի մէնէտի օ-լան իտարիլէյնի նէլարէթինտէ իպալա էտիլիշ տիր : 1881 ին պիր զաշ ալարը միւթէթէնա թուլթուլարաթ Մ. Պրաթիանօ 1876 տան պէ-րու Րուսիանըն պաշ վէքիլի օլմուշ տըր : Միւշարիլէյնի տէֆ'աթիլէ իսթիֆա' էթմիշ իսէ տէ, եէնէ պու մէնէտէ տա'վէթ օլունմըն տըր :

—Փարիստէն Մարտ 13 թարիլիլէ ալընան պիր թէլէկրաֆ աթիտէքի խապէրի թէպիլիզ էթմէքտէ տիր :

Յորանալ հիւքիլմէթինին ընտմի զազէթա-թընտա Հարպիլէ նաղընը ճէնէրալ Լօթէրօ-նըն նէշր էթտիրալի պիր ըսփօրթա կէօրէ, ճէնէրալ Պուլանթէ եազընարտա իւշ տէֆ'ա իլիսիլ օլաթաթ Փարիսէ կէլիլ տիր :

Պու կիլի պիր սէրքէշիլին վէխաթէթի թանթը միւթալա'այա ալընտալէ, Հարպիլէ նաղընը միւթալիլէյնի չիմտիլիք իշտէն չէքիլ-մէսինի թէքիլիլէ էթմիշ, վէ միւշարիլէյնի պու թէքիլիլի Րէ'իսի ճիւլմուլ թարաֆըն-տան թաթաթ օլունմըն տըր :

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Ճիւմ'ա էրթէսի կիլիկի Չաթը Շահանէ Ալիկուսթա Գրայիլայա վէ իմիտէրաթօր Յորդ-

անիայի պիրէր թէլէկրաֆ քէշիտէ էտէրէք, իմիտէրաթօր կիլիկիոյն վէֆաթընտան ալալը պէյանը էտէֆ էյլէմիշ տիր : Սաուրազաթ, վէ իտարիլէյնի նաղընը հազարաթը թարաֆընտան 'անի սուրէթտէ թէլէկրաֆար քէշիտէ օ-լունմըն տըր : Տիւլէլի էճնէպիլիկէնին իսթան-պօլ սէֆիլիլէրի տալի Ալմանիա սէֆաթէթ-խանէսինէ պիլ 'ազիլմէ պէյանը թա'ղիլէ էյ-լէմիլիլէր, վէ սէֆաթէթ պանտէրալարընըն ճիւլիկէսի տալի 'ալաթէթ ի մաթէմ օլմազ իւզրէ եարը չէքիլիլ տիր : Չաթը Շահանէ, միւթէթէֆֆա իմիտէրաթօրըն ճէնապէ ալա-լընտա քէնտինէ վէքեալէթ էթմէլէրի իլիկի 'Ալի Նիզամի փաշա իլէ Գամֆօլէնէր փաշա հազարաթընը թա'նին էյլէմիշ իտի իսէ տէ, Րուսիոյն թուսա իւզրէրինտէ պուլ փաշ-շալարը երազմէքտէ օլմաթը միւշարիլէյնիլա-նըն Պէրլինէ 'ազիլմէթինէ մանի' օլմուշ տըր : Պու սէպէպտէն իմիտէրաթօր կիլիկիոյն ճէնապէ ալալընտա Պէրլին սէֆիլիլիլէ վիլիլէ պէյիլէ պիր-լիքտէ Չաթը Շահանէյն վէքեալէթ էթմէսի իլիկի, Պէրլինէ 'ազիլմէթի վիլիկի սէֆիլիլ Սա'ատուլա փաշայա էմր օլունմըն տըր : Ալ-մանիա խանէտանը իմիտէրաթօրիսի Չաթը Շահանէ իլէ Պապը 'Ալիլին թա'ղիլէ թէլէ-կրաֆարընա քէնտի մէմուլիլէթիլիլի պէ-յան էթմիշ տիրէր :

—Փրէնս Ֆէրաթինտանտըն մէվիլիլին զալիլ մէշըն' օլաղընտա տա'իլ Պապը 'Ալիլին Պուլարիսթան հիւքիլմէթինէ օլան թէպիլ-դաթընա հէնուզ պիր ճէվապ ալընմաթըն տըր : Պուլարիսթան հիւքիլմէթի ի հազրէթէրին մէվիլիլ թէպիլիլաթ պիր ճէվապ վէրմէք մէ'սուլիլէթինի տէր'էօտէ էթմէքտէն իճիլի-նապ էթտիլէրի, վէ պու խուսուս իլիկի միլիլէթ մէճիլիլիլ շաղըրաճաղարը, անլէր տալի պու խուսուսա միւթալիլէթտէն իճիլի-նապ էթտիլէրինտէ, պիլ զաթ էհալիլին գարարընը իսթիլիտա իլիկի պիր պէյաննամէ չըզարաճաղարը թէվաթըն օլունմազտա տըր : Մ'ալիլէթ Օթէ'ալիլ Պուլարիսթան գապիլինէ սինտէ նիֆաթ ու իսթիլիլ գուհուրընը, վէ Մ. Սիւմալիլիլիլ իլէ պին պաշը Մուլթըն-րօֆըն Փրէնսին հիւկի ի նաղարընտան տիւշ-տիլիկիլ իսպար էթմէքտէ իսէ տէ, Պուլ-զարիսթան հաղընտա խալըն օլմայան խա-պէրէր զիլը օլունտա զազէթաթա նէշր օ-լունտընտա, անլէրէ իքի գաթ իսթիլաթ իլէ պապաթ կէրէյիլ :

—Լէվիլիլ իլմիլ մոլալիլիլ իքի հաթիլա զարիլիտա շէրի մէքիլիլիլ 11 գաթիլ ճի-նալէթի վուզուլըն իսպար էթմէքտէ տիր : Փարիսթան պէօլլէ պիր գալա կէօթէրէմէլ, վէ խուսուսա պու իքի շէրէրիլին եէք տի-կէրինէ նիսպէթէն օլան պէօլիլիլիլ քէնտի հի-սապա ալընմաթըն, ճիւլիլիլ վազընտա խուսուսընտա իսթանպօլըն իլմիլ իլէ բէ-զապէթէ չըզընալաճաղընը իքարէ մէճ-պուլ իլ :

—Մ'ալիլիլ Օթէ'ալիլ պէյանընա կէօրէ, իլմիլիլ ըրիլթըմ վէ իմանը սահիպի իմիլի-լաթը Մ. Տուս, պու խուսուստա օլան հու-զուլընը Հիւքիլմէթի սաթմաթ իլիկի քէնտի մաթիլաթիլիլաթընը վիլիլէ իլէ իսթիլա-րէ էթմէք իւզրէ, իսթանպօլա կէօնտէրմիլ տիր : Րիլայէթէ կէօրէ, միւթալիլէյնի քէնտի հուզուզը իլիկի 14,000,000 ֆրանկ իսթէ-մէքտէ իմիշ :

—Փազար էրթէսի կիլիկի սիւտուր էտէն պիր իրատէ ի Շահանէ իլէ, Մուստանտա Պրուսայա, վէ Պրուստան Գէօթանայա պիր շըմէնտէր ինշաթը իլիկի պիր չիլիլէթ թէշէքիլ էթմէսինէ տա'իլ ֆէրիլ Նէճիլ փա-շայա սէլաշիլիլ վէրիլիլ տիր :

ԱՂՁԷԼԻՐԻՆ ՖԻՅԱԹԸ			
Մարտ 5/17, 1888			
Է. ու. [գուլ. քէլիլ] 45 25 Ր. Տ. Եօլ սէճմ. 36 75			
Թաթիլիլ ի Տիւլ. Գալմ. 45 30 Խաթիլիլ Տաթ. 37 5			
ԱՂՁԷ ՖԻՅԱԹԸ, իւր 0-մ. 100 զընտան			
Մէճիլիլ	408 14	Փօլ	91
Մէթալիլ	403	Նաֆիլէօն	88 47
Պէշիլ	404 45	Գրիլիլ	54
Ալթըն	404 45	Լիլա իլիլիլ	444 46
Մանէթ գաթիլ 40 80			

ԻՍԹԱԼԻՊՈՒՍ
Ա. ՅԱՐՈՒ ՊՅՈՒՍԱՆ ՄԱԹԱՍԱՐԵՍԱ ԹԱՊ՝ ՕԼՈՒՄԸՆ ՏԵՐ
Ֆիլմանընտա Եօգուլը Ամիլիկան խան

օլմագ մուհիմ պիր ֆարզ օլաղընը խտտի՛ա
վէ իսպաթ էթմէսի մանասըղ տըր : Պիզ հիչ
պիր վաղըթ պուսու ինքեար էթմէսիդ տիր ,
վէ կէրէք «Շահիրտան» վէ կէրէք Մըրաֆա-
լարն կէօյա պիզ վաֆթիդ թահիր էտիյո-
րըզ կիպի պիր թէ՛սիր վէրմէլէրի պէօյիւք
հագգըղըզ տըր : 2. «Շահիրտան» չօճուգ
վաֆթիդին տա՛իր ճարի օլան պաղը կանկ-
լըչ թէսավիւրաթը թագպի՛ն էթմէքլէ ին-
ճիլի քիլիսէլէրին թալիմաթընը ճէր՛ էթմիչ
օլաղըղարը զաննընա զահիպ օլմաղարը պա-
թըլ պիր վահի տիր : 2իրա վաֆթիդ վա-
սըթմաըլէ չօճուգուն կիւնահը տալիսի տէֆ՛
օլուր , կախօտ չօճուգ վաֆթիդի պիր՝ տաթթ
օլմուչ տըր , անըն իչիւն վաֆթիդ էթտիրմէ-
լի իզ , կախօտ վաֆթիդ միլլի պիր՝ ալտմէթ
տիր , վէ զայրիհիւմ կիպի էֆթեարը պիզ տալի
րէտտ էտէրիդ : 3. Սուլա տալարագ վաֆ-
թիդ օլմագ ճա՛իդ իտիլին իսպաթա գալ-
գըշմագ՝ ապէս տիր : Պիզ հիչ պիր վաղըթ
սէրիմէք իլէ իճրա օլունմայան վաֆթիդին չէ-
րի՛ օլմաղըղըն խտտի՛ա էթմէսիդիդ : 4. Բէ-
սուլլէրին էյամընտա վաֆթիդ չօգճա պալիդ
օլանլար իւզէրինտէ իճրա օլունաղըղըն իս-
պաթա չալըմագ պօյա վաղըթ սարֆ էթմէք
տիր : Պուսու հիչ պիր վաղըթ ինքեար էթ-
մէսիդիդ : 5. «Չօճուգարը վաֆթիդ էյէյին»
տէյիւ ինճիլտէն պիր այէթ կէօսթէրմէքլիլի
պիզտէն թալէպ էթմէլէրի տէ կէրսիդ տիր :
2իրա պիզ «պէօյիւքլէր տէյիլ , իլա չօճուգ-
լար վաֆթիդ օլմաղ տըր ,» տէմէյօրըզ , իւ-
լա խտտիմաղ չու տըր քի , «Չօճուգարըն
վաֆթիդի ինճիլէ մուղայիր օլմաղըղարն
մա՛տա , անըն ճէվազ վէրտիլի պիր՝ աթէլ տիր»
Պէօյլէ պիր խտտի՛այա գարչը «Ինճիլտէն պիր
էմի ի մուլթագ կէօսթէրմէքլիլտէն էթտիլիլիդ
կիւնահ տըր» տէմէք ճա՛իդ օլմաղ : «Հա՛ ,»
տէյօր «Շահիրտան» թիչթէ գուսուրընը
պուրտտա տըր : քիլիսէնէ պիր բէսմ իճրա
էտիյօրսընը , հալ չու քի ինճիլտէն միւսէր-
րահ պիր էմի կէօսթէրմէյօրսընը : Ասըլ
Ինճիլի քիլիսէ , ինճիլին հէր պիր էմի էթ-
տիլիլի իճրա , վէ ալըգտան էմի էթմէսիլին-
տէն ինթիրազ էթմէլի տիր :

«Շահիրտան» պու իթթիհամը փէք չօգ
տէֆ՛ա թէքըրա էթմիչ օլաղըղտան , պու-
րտտա գարիւնը քիրտմըն բուսաթըլա
մէվիլը՝ պահաղըղը պիր գալ տաղիդէ թէքը
էտիպ , պիր պաչապ մէս՛էլէլի թէֆէքթիւր
էտէնէլիդ , Եա՛նէ ինճիլ նէ՛ մա՛նապ իմա՛ վէ
՝աթէլ գա՛նապ րըր : Պու սըրտտա չու պիր
խուսուսըն էյի անլաչըլմասըն իսթէրիդ քի ,
Քիլիսպ Մա՛գապտէն ինճիլ Եթէթ
Խրէթիլլալ իչիւն վէ Քիլիսպտէն իչիւն
պէր ճէլլէ , Եա՛նապ պիր ճէլլէ ինճիլ րէյիլ , իւ-
լա ճէպտէն ինճիլ րէյիլ :

Պա՛ղը ՝ալիմ քիմսէլէր վուգուլի մէլիւզ
օլան տա՛վաղըն թէսվիլէսի իչիւն պիր թա-
ղըմ գա՛իտէլէր թէտարիք էտիպ , անը պիր
քիլիսպա գայտ էտէրլէր : Պու քիլիսպա
ֆէթվա քիլիսպը եա մէնէլլէ տէնիլիլ : Ին-
ճիլին միւլէն միւլէլիլի քիլիսէտէ գու-
հուր էտէնէք մէս՛էլէլի վահի իլէ կէօրիւպ ,
օլ մէս՛էլէլէրտէ գա՛իտէ եա ֆէթվա օլուն
տէյիւ ինճիլի թահիր էթմէսիլէր : ՝Ահա ը
՝Աթիլի պա՛ղը գըթալարը Եհնուտի միլլէթի
իչիւն պիր ֆէթվա քիլիսպը իտի : Լաքին
խրիսթիանլար իչիւն նէ՛ ՝Ահա ը ՝Աթիլի
՝Ահա ը ճէտիտ պու նէվ՛ պիր ֆէթվա քի-
թապը տէյիլ տիր : Յիսուս Քրիստոսըն վասը-
թապը հիւրիլիլի քեամիլէյէ նա՛իլ օլան
խրիսթիան քիլիսէսի թէքըրա չէրիւթ պօ-
յունաղըղըն տիւլար օլմայաճագ տըր :
Ինճիլ պիր չէրիւթ քիլիսպը տէյիլ , իլա

ճէպտէն թահիր էթմէսիլ տըր : Ին-
ճիլի պու սուրէթլէ անկալմայան քիմսէն հէ-
նուզ ինճիլին բուհուսու անկալմայան տըր :
Ինճիլի ալըպ Մաթթապտան վահի քիլիսպը-
նապէք սաֆի պիր ֆիքը իլէ օղու : Կէօրէ-
նէքսին քի տէօրթ ինճիլլէր ՝Իպուլլահն ՝էօմ-
րիւնի բէսմ էտէն տէօրթ սուրէթ տիր : Ա՛-
հա ը րա՛նա խրիսթիան քիլիսէսիլին իլը պիր
գալ սէնէլիք թարիլիլտէ Բուս իւլ Գուսուրն
սիմալըն թահիր ֆի տիր : Բիւլլէլէր իտէ քի-
լիսէլէրտէ գուհուր էտէն մէս՛էլէլիլի թէս-
վիլէ իչիւն միւլէն բէսուլլէրին եաղըղը
մէքթուպլէր տիր : Վէ չիմտի քիլիսէլէրէ
տէլալէթ էտէնէք օլան , պու թահիրաթըն
հա՛րա խրիսթիան տէյիլ , իլա անլէրտէ մէվիլտա
օլան ճէպտէլէր տիր : «Հարֆ Եօլտիւրիւր , ա՛մ-
մա բուս ինճա էտէր :» Պիր թէքըլի քէնտի
չայրիլտէն պիր խալլի պիչիլ քեաղըղարը
վէրիպ , էլպիսէլի օլ քեաղըղարա կէօրէ
պիչիլիլ թահիր էտէրէք , անը պիր ուսթատ
՝ատտ էտէ պիրիլ : Պիր պաչապ թէքըլի իտէ
էլպիսէլի պիչիլէք իչիւն պիր գալ մէպտէ
էօյրէտիպ , էօյիւլալ յալմաղըղը թահիր էտէր ,
վէ էօյլէնէ անը ուսթատ էտէր : Քեամիլ
ուսթատ սօնկրաքի օլաղըղն չիւպէն իսթէ-
մէք , ինճիլ աթէմէլէրէ պիչիլ քեաղըղարը
տէյիլ , իլա ՝էօր ճէպտէլէր վէրմիլ տիր : Վէ
օլ մէպտէլէրի իճրա էթմէքլիլին թէֆէրիւ-
՝աթը հագգընտա անլէրի հիւրը պրագմը
տըր : Իմտի պուստան ալիքեարտէյիլ մի տիր
քի , պիր բէսմ եա ՝աթէլ իչիւն ինճիլտէն
հա՛րա տէյիլ , իլա ճէպտէլէր լաղըմ
տըր :

Պու խուսուսաթ մա՛լիւմ օլաղըղ մտտէ-
միգէ տէօնիւլ խտտի՛ա էտէրիդ քի ,

Ա. Սէրիմէք կախօտ սու աղըթմագ իլէ
օլան վաֆթիդ ճա՛իդ տիր :

Պու պապտէ «Շահիրտան» վէ Մըրաֆա-
լարն թա՛լիմ չու տըր : Եա՛նի վաֆթիդ իւ-
ղաթթիւս էթմէք , կախօտ պաչապալապապէք
սուլա տալմագ տէմէք տիր : Վէ պուստան
ֆարզը սուրէթտէ իճրա օլունան պիր՝ տաթթ
վաֆթիդ՝ ա՛տտ օլունմայալ տըր :

Պունա ճէվապըմըզ իքի տիր :

1. Ինճիլտէ վաֆթիդին թարզը թասրի՛ն
էտիլմէմիչ տիր : «Շահիրտան» թասրի՛ն է-
տիլմիչ տիր տէյօր , վէ տէլիլլէրի աթիտէքի-
լէր տիր : Էվլէլա , վաֆթիդ թա՛պիրիլին մէ-
խուզ օլաղըղ Բուսմա ճէվիլլէ լուղէթի տալ-
մագ վէ անճագ տալմագ իչարէթ էտէր : Սա-
նիլէն , ինճիլտէ ճէվ օլունա ճէվիլլէր տալմագ
վէ թէգաթթիւս էթմէքլէ իճրա օլունմուչ տըր-
լար : սալիսէն . վաֆթիդ ալիսիլին մա՛նապ
տնճագ սուլա տալմագլէ իֆատէ էտիլէ
պիրիլ :

Պու տէլիլլէրին իւլիւ տալի կանկլըչ օլ-
աղըղըն կէօսթէրմէք փէք կիւն տէյիլ տիր :
Բուսմա ճէվիլլէ վէ ճէվիլլէ լուղէթիլլէր Եու-
նան քիլիսպէթիլտէ աթիտէքի մա՛նապալապա
իսթիմալ օլունմուչ տըր , Եա՛նի տալըրմագ ,
պօյաճագ , պիր չէյին իւզէրինէ պօյալը պիր
սէյալ տիւլիւլ լէքէլէմէք , ըսլաճագ , աթէլ
քէսիլմիչ պիր տէմիլի եա սուլա պաթըրա-
րագ եա իւզէրինէ սու աղըղարագ սօղութ-
մագ , չարապա սու գաթմագ , սէրիւօլ օլմագ ,
վէ զայրիհիւմ , Իմտի պու մա՛նապալապա վաֆ-
թիդ օլմագ սըրթ իւսթիւս սուլա տալմագ վէ
անճագ տալմագ օլաղըղըն քիմ իսթիլիւրաճ
էտէ պիլէնէք տիր : Պու լուղէթիլլէրին մա՛նա-
պ օլ գալար թէհարիլ վէ միւլալահասէյէ
մատտէ օլմուչ տըր քի , չիմտիտէն սօնկրա
վաֆթիդ սուլա տալմագ վէ անճագ տալմագ
տըր տէյիւ օլան խտտի՛ա անճագ ճէվալէթ
վէ թէ՛ասսիւլ նէթիլլէսի օլմագ կէրէք տիր :

«Շահիրտան» վէ Մըրաֆալարն պիրաթըլլէրիմի-
զի հիչ տէյիլ իտէ ճէյիլ ճէվիլլէ լուղէթի
իւզէրինէ թահիր էթտիլի իւլ ճիլտ քիլիս-
պը միւլալա՛տ էթմէլէրին թալիսիլէ էտէրիդ :
Ինճիլտէ ճէվ օլունա ճէվիլլէր կէլիլնէ ,
անլէրտէն պա՛ղըղարը չուլար տըր : Էֆէն-
տիմիլ վաֆթիդ օլուպ «սա՛նա չէֆթըլլէր տէֆէ»
տէնիլմիչ տիր : Մարգ. 1. 10. վաֆթիդ էտի-
ճի Եուհաննա , Սյինօնտա չօգ սուլար պու-
լունաղըղտան , օրատա վաֆթիդ էտէր իտի .
Եուհ. 3. 23. Խաղըլ իլէ Ֆիլիպպոս «Էթիսի
պիրտէն սա՛յա էֆթէլլէր , վէ անը վաֆթիդ էյ-
լէտի» Ա՛մալ 8. 38. Ֆաղաթ պու թա՛պիրլէր-
տէն Յիսուսն կախօտ խաղըղըն սըրթ իւ-
զէրի սուլա տալմագ իսթիլիլաճ օլունմագ :
2իրա պիր չօճուգ իքի իւլ փարմագ տէ-
րին պիր չայա էնտիլլինտէ «Չօճուգ , սուտան
չըք» տէր իտէք , պու էմը չօճուգուն սուլա
տալմըչ օլաղըղըն ֆարզ էթմէք , Եախօտ «Ա՛-
յաղըմըն կըյգամագ իւղըն սուլա էնտիլլէք»
տէնիլլիլտէ , օլ սուլուն պիր իքի ալըն
տէրին օլմասը , վէ պիլիմ պիւլիլին վիւնու-
տիմիլլէ սուլա տալմագ իճուպ էթմէք :

վաֆթիդ ալիլլէ մա՛նապ խուսուսընտա
«Շահիրտան»ն էն գուլլէթիլ պուրհանը Բօմ.
6. 3 վէ անա միւլմասըլ ալէթլէր տիր , չէօյ-
լէ քի «Էօլիմէ օլան վաֆթիդ վասըթապըլա
անըն իլէ տէֆն օլունաղը» տէնիլլիլտէ իտէ ,
տէմէք քի ճէսէտ մէղարա արգասը իւսթիւ-
կաթըլ քեամիլէն թօփրագ ալթընա գօնուլ-
աղըլ կիպի , վաֆթիդին թարզը տալի պէօյ-
լէ օլմաղ տըր : Հալ չու քի պու պիր իսթիւ-
րէ օլաղը հալտէ , իսթիւրտէն վաֆթիդին
թարզը իսթիլիլաճ օլունմագ : 2իրա օլ վա-
ղըթ Ղալ. 3. 27տէ «Սիլլին ճիւլլէնիդ քի
Քրիստոսա վաֆթիդ օլունաղըն Քրիստո-
սու կիլմիլլինիդ» տէյիւ օլան թագրիլ պու-
նու ճէրն էտէր իտի , չիւնքի էլպիսէլի եէրէ
սէտիա անոն հիւնտ սոնա Է՛ Է՛ Է՛ Է՛
կիլմիլլիլ :

Հէմ տալի «Բուս իւլ Գուսուս իլէ վաֆթիդ
օլմաղըլ» թա՛պիրի պու տալմագ թա՛լիլլէն
գարչը տըր : զիրա աթէմ սըրթ իւսթիւ Բուս
իւլ Գուսուս իչիլնէ տալմագ , իլա ինճիլլին գալ-
լիլնէ Բուս իւլ Գուսուս աթէմին իւզէրինէ՛ն-
չէ օլուր , Ա՛մալ. 2. 3. 10. 44.

Իմտի պու միւլալէ՛ալարտան վասըլ օլաղ-
ըմըլ նէթիլլէ չու տըր քի , վաֆթիդին
թարզը ինճիլտէ թասրի՛ն էտիլմէմիչ տիր :
Պու թագաթիտէ խրիսթիանլարըն վաֆթիդին
Խաղըլ հագգընտա պիր պիրիլի հիւլմ էթմէ-
սի ճա՛իդ օլմաղ :

2. Ինճիլտէ վաֆթիդին թարզը թասրի՛ն
էտիլմիչ օլապ պիլէ , չիմտի խրիսթիանլարըն
թամմ օլ սուրէթտէ վաֆթիդ օլմասընա մէճ-
պուրիլլէթ եօգ տըր :

Փալէսթինին սըճագ իլլիմիլտէ վաֆթիդ
օլան զաթլար ըրմագլարա կիտիպ սուլա տալ-
մըլ իսէլէր պիլէ , չիմտի սօղուզ իլլիմիլտէ
զըլըն գար վէ պուգուստա նագիք գատըն-
լարը ՝ալի սուրէթտէ ըրմագլարա տալտըր-
մագլըլ ՝ատէթա համագաթ օլուպ , խրիսթի-
անլար Մուսալիլ չէրիլաթա՛ն տահա աղըր
պիր չէրիլաթ պօյունաղըղը թահիլընա գօ-
մագլըլ տըր : Վէ պաղը միւլթէ՛ասսիպ «Շա-
հիրտան» վաֆթիդ պէօյլէ օլմաղ տըր տէ-
յիւ նիլլէլլէրին ըրմագլարըն պուգուսու գը-
րարագ վաֆթիդ էթմիլլէր : Վէ օլ եօլտա
նիլլէլլէրին իլլէթ սահիպի օլուպ , նիլլէլլէրի-
նին էօլմէսի , անճագ «Հարֆ Եօլտիւրիւր»
տէյիւ օլան քէլամը թասաթիլ էտէրլէր : Վէ
հալա «Շահիրտան» վաֆթիդի իւլլաթըն չար-
թը տէյիւ ՝ատտ էտէր իքէն պիլէ չու էյամը
չիլթատէ աթէմէլլէր վաֆթիդ օլմաղա թէլլիլ
էթմէքտէն ինթիրազ էթմէլլէր պու թա՛լիլմ-

էրինն իմաստը տա՞նք զօրայ օրմայան պիր
«չէրինն» օրմայան կէտը իմաստը:

Պիղծէ մէս՝ էլէ փէք աչքդ տըր. ինձի մէս
թա՛նք իմ էտէր. Վաթիթիլտէ մէստէ Սալիւս
իւշ շէրիթին իմ ի մուգատտէսինտէ սուլուն
վիւնուտայ իսթի՛մալի տիր. Թարղը մէստէ
զըսմընտան սայըլամազ:

(Տէլաֆ)

ԳՈՒՏՈՒՋ ԻՆԼԵՔՏ

Շու սօն սէնէլէրտէ՝ ուլէմանըն տիգաթը
նազարընը ճէլա էտէն գուտուզ իլլէթի օլ-
մուշ տըր. իլլէթի մէգըլէրէ իլլէթի մուշիւ-
քէնին մէշուրլորընտան օլուզ, անըն փէն-
չէսինտէն գուրթուլմագ իմքեանսըզ օլմուշ
տըր. Նիհայէթի մուլթաղա էօլիւմ օլտուզ-
տան մա՛տա, իլլէթին գուհուրընտա, սէֆիլ
ինսանըն տիւշար օլտըզ իլլէթիւրազը ֆէվզ էլ
,ատէ թարիֆ օլունամագ, իշթէ պու խուսուս
ճինս ի պէշէրին էսէֆի՝ ազիմին մուճիպ օլ-
մագտա տըր. Չինքի ատէմին դայր ի նա-
թըզ հայլան մէթէպէսինէ էնտիքտէն մա՛-
տա, քէօփէք կիպի գուտուրադ, հէյպէթ-
լի պիր էօլիւմ իլլէթէսլիմ ըուհ էթմէսի
գատար ֆէնա պիր շէյ վա՛ր մը. Պու գալիմ
նէ՛ գատար զըյմէթլի հայաթլար թէլէֆ, վէ
նէ՛ ազիմ խաաարաթ իմրա էթմիւշ տիր:

Իշպու իլլէթ քէօփէքէրէ մախուս իսէ
տէ, լէսիւսօր հայլանարտա, եանի չազալ,
թիլթի, գուրտ վէ հաթթա գուշարտա գու-
հուրա կէտիլի թարիլին իսպարլարընտան
տըր. Պու իլլէթին հայլանաթը մէգըլէրէ-
տէ նա՛սըլ գուհուր էթմէսինէ տա՛նք մա՛լիւ-
մաթըմըզ զըստա իսէ տէ, ատէմէ մէգըլէր
հայլանարտան սիրայէթ էթմէքտէ տիր:

Գուտուզ իլլէթի գատիմտէ՝ ազիմ խաաա-
րաթ էթմիւշ վէ հալա էթմէքտէ տիր. Շիմալ
վէ ճէնուպի Ամէրիգտա վէ դարպի էլլիւ-
թիւնէ, էօլիւմ, իմալի իլլէթիւրա-
տա արթմագտա օլտըզ կիպի, Տանիմարգա
վէ Բուսիտա տալի քէսպի չիտտէթ էթմիւշ
տիր. Թիւրքիա, խուսուսա Սիւրիտա տալ
տըր. կէօրիւնմէքտէ օլուզ, Չին, Անիամ, վէ
Սֆիլդանըն զըսմըլ ա՛ղամը անըն հիւնու-
մընտան գարարտիտէ օլտըզլար խապէր վէ-
րիլլիւր:

Գուտուզ իլլէթին գէհիլի քէօփէքին աղ-
զընտան չըգան սէյալէտէ օլուզ, անտէն պիր
տալմազ, ատէմին գանընա կէշէր իսէ, ատէմի
գէհիլէմէքտէ քէսպի տիր. Պու իսէ եա ըսըրը-
մագ թարիլի իլլէ, եա տա աչքդ պիր չիպա-
նա, քէսիլմիւշ պիր եարայա, տէրինն սըյ-
ըլմըլ ետրինէ գէհիլտէն պիր զըսմընըն պու-
լալմազլէ օլա պիրիլ:

Մատամքի պու իլլէթ քէօփէքտէն ատէ-
մէ կէշէր, գուտուզ քէօփէքէրէ թանըլմագ,
վէ անլէրտէն սազընմագ իշիւն քէօփէքէր-
տէ օլան՝ ալամէթի միւթալա՛ա էթմիւքտէն
սօնկրա, ինսանտա օլան՝ ալամէթիլէրի օղու-
յաճաղըզ:

Հէր կիւն ֆէրրա՛ն, րահաթ վէ թէլաշարը
օլան հայլանա՛ աճայիպ պիր թէպտիլաթ կէ-
լիւ. Հայլանը գորգազըզ վէ թէլաշ սարըլ,
քէօչէ վէ պուճազլարտա սազլանըր, ատէմէ
կէօրիւնմէք իսթէմէզ. Պիրտէն պիրէ րա-
հաթարըզ պաշլայըլ, եաթարըլ ետրաէն
պիրտէն սըլար, իլլէրի կիտէր, կէրի կէլիւ,
րահաթարըլըլ արթար, պիր շէյ արայօր կի-
պի հէր պուլաղըլըն գօզար, պիրտէն գօ-
շար, թէքար կէրի կէլիւ, պիր տիւշմէն
կէօրիւնմէք կիպի գուլիլէթ իլլէ հալլար, տի-
վարա գարըլ սըլարըլ աճայիպ թէլաշ իշիւն-
տէ հէր պուլաղըլըն, մէսէլա թաշը, թօի-

րաղը, սօնկը, քէօփէքիւ վէ էմալի
չէլէրի ետր. Աղ սօնկրա, հայլանըն ալթ
չէնէսի սարգար աղըլ աչքդ դալարադ. տը-
շարը սօղորու չըգան տիլինտէն վէ աղըլըն
իլլի եանընտան սէյալէ աղար. պաշը ետրէ
սօղորու էլլիմիւշ օլուզ, գուրուզը տիւշիւք
օլարադ վէք մէլիլ վէ մէ՛յուս պիր հէյ՛էթ
ալըր. կէօլլէրի էօլմիւշ կիպի կէօրիւնիւզ,
սէսի դապա, պօղուլմըլ վէ թիլթէր պիր
հալ քէսպ էտէր. Պու հալ չօգ սիւրմէյիպ
քէօփէք դայէթ աղըլըն վէ հէյպէթլի պիր հա-
լա թէպտիլաթ էտէրէք, քէօփէք ճինսին
մաճ վէթմէք էմէլլիլէ հէր կէօրիւնիւք քէօ-
փէյի ըսըրաղտան մա՛տա, հէր թէսատիլֆ
էթալի շէյի դազալ իլլէ ըսըրըլ. Աղաճ,
տէմիւր վէ թաշ վէ տահա սէրթ մատտէլէրի
էօլլէ գուլիլէթ իլլէ ըսըրըլ քի, չօգ աէֆա
ալիլէրինի վէ հաթթա չէնէ քէօփէքիլ զըրար.
Իշթէ պու վազըլթա ատէմէ թէսատիլֆ է-
տէր իսէ անըն քէօփէքէրին քիւլ էտիպ ալ-
նընա էօլիւմ եաղար. կէօլլէրի գըզարըլ պէ-
պէքէրի պէօլիւր, կէօլլէրինտէն ալթէլէր սա-
շարադ, ալնընտա գալիլիլէ իշարէթի կէօրիւ-
նիւր. սուսըլըլտան աղըլ տահա զիյատէ
քէօփէքիւլ չօգ էգիլլէթ չէքէր իսէ տէ, պիր
տալա՛ա սու պիլլէ իշէմէզ, չիւնքի սուլու
կէօրիւնիւքտէ տէհէթէ տիւշար օլուր. Աղ
սօնկրա հայլանըն արգա ալաղարըլ էօլիւպ
սիւրիւնէրէք կէլէր իլլէն, էօն ալաղարըլ
տալի էօլլէք ետրինտէն գալգա՛մազ, վէ էն-
ճամ՝ ազիմ իլլէթիւրազ վէ դազալլանմա իլլէ
թէլէֆ օլուր:

Իլլէթին թա իլլէթին սօնուտա գատար
հայլանըն աղըլնտաքի սէյալէ գէհիլ օլտըզ-
տան պաշա, պիւթիւն վազըլթա ըսըրմա-
զա մէյլի օլտըլընտան սազընմագ, վէ սազըն-
տըրմագ մուլթաղ լաղըլմ տըր:

Ատէմտէ օլան՝ ալամէթի: Չէհիլ գանա
կէպիւտէն՝ ալէսէսէսէ 40 կիւն եա տահա
սօնկրա՝ ալամէթիլէրի պաշլար իսէ տէ, պա-
ղէն ալար վէ հաթթա սէնէլէր սօնկրա պաշ-
լամազ տալի օլա պիլլիւ. Գուտուզ իլլ-
էթի քէօփէքտէ գուհուր էտէր իսէ (Rabies)
քէպիւ, վէ ատէմտէ գուհուր էտէր իսէ (Hyd-
rophobia) (Հայրէֆօպիա) թէսմիլէ օլունըլ. Հայ-
ըրթօֆօպիա Եոնանիճէ սուտան գօրգմագ
մա՛նսարտա տըր. Պու իլլէթին էն պէօլիւք
՝ալամէթիլէրինտէն պիրի ատէմին սուտան
խաֆի էտէրէք սու իշէմէթի տիր. Իլլէ
տէֆա՛ա ատէմին եիւղիւնտէ մէ՛յուսիլէթ՝ ա-
լամէթիլէրի կէօրիւնմէք պաշլար. րահաթ-
արըլըլ, ֆիլթիլ թէպտիլաթ արթարադ
գօրգազըլ վէ մէ՛յուսիլէթի ՝ազիմ տէհէթ-
իլլէրտէն էգիլիւ. Պա՛ղէն մի՛տէ ճիհէթինտէ
դալիմ սանճըլար հիսա էտէրէք, թէնէֆֆիւս
ալթիլէրինէ սփաղմօզ կէլմէպիլէնէն փէթա պիր-
տէն պիրէ քէսիլիւ. Պուլնըն՝ ազաղիլնէ թէ-
պէլիւ՝ ազալթիլէրինտէ տալի սփաղմօզ կէ-
լիւ, ուլունմաղըլ տալի միւլմիլիսիլ օլուր.
Խուսուսա սէյալէ նէվիլնտէն պիր իշքի իշմէ-
յէ գալըլաղըլնտա, հէմ հընճէրէ վէ հէմմէ-
րի գալիանըլ ատէմ հէման հէման պօղուլ-
մագ տէրէճէսինէ վարարադ չօգ իլլէթիւրազ
չէքէր. Պու հալ կիլթաիլէք քէսպի չիտտէթ
էտէր. Սուսըլըլ կիլթաիլէք արթար, սու-
յու աղըլնա կէօթիւրիւր կէօթիւրմէզ սփաղ-
մօզ պաշլար, ատէմի գանըլ թէլէր իշիւնտէ
պրաղըլ, վէ էնճամ սուտան օլ տէրէճէ գօ-
զար քի, պիր տալա՛ս սէյալէլի կէօրիւք անը
ֆէվզ էլ՝ ատէ տէհէթ իլլէ սարսըլտըր. Պու
հալ օլ տէրէճէ իլլէրի կիտէր քի, սալթ սու-
յու կէօրիւք տէլիլ, պէլիլ սուլուն սէսինի ի-
շիլթմէք, վէ խայալ էթմէք, վէ սուլըլ թէսալ-
լիւրա կէթիլէն հէր պիր իմարէ խաաթայըլ

՝ազիմ հէյնճան իլլէ թիլթէտէրէք. նէֆէսինի
քէսէր. Հէր պիր սփաղմօզ կէլմէսինտէ խաա-
թա, պիր չըպաղա՛ ատէմին իւզէրինէ տիւն-
սըզ պիր. գօղա սօղուզ սու՝ ալթըլըլնտա
քէսպ էթալիլ հէյ՛էթէ կէլէրէք, սփաղմօզ ար-
գաաըլ արգաաըլնա կէլտիլինտէն, պիւթիւն՝ ա-
զալթ վէ ըսպալթար պաշտան պաշա տիլթ-
րէր, նէֆէս քէսիլիւ, եիւզլէր մօրարըլ, հալ-
վա՛ս խաաթէ էօլլէ հէսաա օլուր քի, խա-
ֆիթէ իւթիւրմէք, սէս, ըլըզ, սօղանմագ
սփաղմօզ տա՛վէթ էտէրէք խաաթայըլ խա-
րապ էտէր. Աղըլնտան քէօփէքէր ստաշ-
լարադ դազալ իլլէ քէնտի քէնտիլի վէ ա-
լալէրինի թաղալի էտէր. Եանընա կէլէն-
լէրի ըսըրաղա չալըլըլ պա՛ղէն, քէօփէք կի-
պի հալլար, քէօփէքէրի թիւթիւրիւր, վէ
անը կէօրիւնիւ կիպի տէհէթէ տիւշար օ-
լուր, պա՛ղէն պիրտէն պիրէ՝ ազլըլ պաշլան
կէլէրէք տա՛վալ փէրիլանիսի իւզէրինէ ա-
ճը աճը աղար, ֆազալթ գէհիլ պէլինտէ ճէ-
վէլան էթալթէ, խաաթայըլ տահա զիյատէ
՝ազիմ իլլէթիւրազ թա՛նքլէնա վազ՝ էտէր. էն-
ճամ, մէ՛յուսիլէթի ՝ազիմ խաաթայըլ մաղ-
լուզ էտիպ, ատէմ եաթաղընա չէօքէրէք
թէսիլմի ըուհ էտէր, պա՛ղէն տալի չիտտէթ-
լի սփաղմօզ ալթընտա ճանը չըգար:

Իշպու իլլէթին թէսալիլի խուսուսընտա
մէ՛մուլ էտէրիլ քի, Մ. Փաթթէօր պաշլաթը-
լը իշի իլլէթ էտէրէք, ճինս ի ինսանը պու
պէօլիւք ալթէթտէն. գուրթարա պիլլէճէք տիր:

Ճէմիլլէթի պէշէրիլէն պէօլլէ աղըլ՝ իլ-
լէթիլէր տիւշար օլուզ տա թէսալիլտէն
մա՛նրուլ էտիլմէլէրինտէն պիլ իսթիլթաճ Ալ-
լան անլէրի ունուլթմըլ տըր ատէք խաթա
տըր. Չինքի ատէմ օղուլտըլնըն պաշլարը-
նըն գըլլարըլնըն սայըլընը պիլլէք կիպի
խուրտէ շէլէրի հիսապա ալան ինսանը աղըլ
տէրտ ալթընտա ունուտուր մը. հա՛շա՛ «Աու-
լարըլ-միւնըլ իլլէ էօլլէն...», տաղարըլ գան-
թարար վէ պաշլարըլ միւզան իլլէ վէլն է-
տէն, տաղար վէ պաշլարըլ տահա թէրա-
զինի կէօլիւնտէ իլլէն, թապիլաթըն թաշ-
տան օլան չիշէլէրինէ իլլալար սօլտուրըլ,
թէրազինի խաֆիթ թարաֆընա գօրըլըն
քիմ ինքեար էտէ պիլլիւ. Կիլատըլ պալտան
իլլէ մալամալ էտէն, Հիմալիանըն էթէք-
լէրինի, Ալլըն գիլլէլէրինի վէ Արարաթ
վաթիլէրինի պիլլէրէն չիլէք վէ՛նէպաթ իլլէ
նաֆիլէլէ՛ մի տօնալթըլ. Սիլա՛ս քէօփէք ի-
շիլտէ էլմազը, վէ տէրանըն տէրիլլէրինտէ
օլան հայլան գապուղընտա ինճուլարըլ պու-
լանլար, գուտուզ իլլէթի, գօլէրա, վէրէմ,
տիլթիլէրի վէ հիւմմա կիպի աղըլ տէրտէ-
րին իլլալարըլնըլ՝ տէպա նէրտէ պուլաճաղ-
լար. Պուլար անճաղ անը սաղալանըն տէ-
լալթիլ իլլէ պուլունա պիլլիւ. Հիլլալ մէլի-
լին մուլթաղա էօլմէսինի թալէպ էտէն մուհ-
լիւք չիլի վէնչէ եարաթը պիր ինճիլ ետի-
րաղըլ իլլէ սաղալաղըլ կիպի, կիւն կէլէճէք
քի, պապլարըլըլ ալթընտա թէպիլէթիլմիլ
լա շէյ՝ տաթ օլունան օլթ վէ չիլէքլէրէն աղըլ
տէրտէրիլմիլ տէլալ օլաճաղ տըր. Պուլնըն
իլլէ պէրապէր, իֆֆիթ, իաղըլ, տիլգաթ,
թէտապիլ վէ իսթիլիլան սաաղալթ իլլէ եա-
շաաղըլ իլլէ տալի չօգ տէրալէրտէն աղաթ
օլա պիլլիլիլ:

Պէյրուլթ գօլէճ
Մէթթէպի թըպալլէ
1888 Փետր. 7

ԻՆԼԱՆ

Ետըն Կէնճէլէրին տու՛ա մէճիլիսի Ամէրի-
գան խան իպատէթ խանէսինտէ ալաթուրգա
սա՛թթ 81 տա իճթիմա՛ էտէճէք տիր. Տու՛ա
մատտէսի. «Էյ օլլու՛մ, գալիլիլի պանա վէր.
Էմա. 23. 26.»

նը՝ առտ օրունա պիլէն Մօմպատու լիմանը փէք
ալա պիր թիճարէթ լիմանը օրունա, էփէյի
ճէնք կէմիլէրինէ պիլէ քիֆայէթ էթտիլի
հալաէ, մէքքիւր լիմանըն ճիվարընտա պաշ-
գա էյի լիման վէ իսքէլէր տէ պուլունուր:
Պու վէճէլէ կէրէքտէն ինկիլ թանթը նու-
ֆուզ ու թէ՛սիրինէ ալընան արադինին մէսա-
հէ ի սաթիլէսի թագրիպէն 30,000 միւրէպ-
պա՝ միլ, վէ էհալիսի 2,000,000 նուֆուստան
'իպարէթ օլտըզը թախմին օլունմագտա տըր:
Իմաի Զանդիպար Սուլթանը թարաֆընտան
իհանն օլունան հուգուզը ը խմիլադիլէնին
գըլմէթինի թագտիր էթմէքտէ հիսապա ա-
լընաճագ չէյ հալընըզ պու վէճէլէ ինկիլ
նուֆուզ ու ալթընա ալընան պէլտէնին տող-
րուտան տողրույա օլան գըլմէթի վէ ինկիլ
թիճարէթինէ ալըմասը տէյիլ տիր: Մէմլէ-
քէթ հատտ ը դաթընտա թիճարէթճէ պէօ-
յիւք գըլմէթ վէ էհէմիլէթի հայիզ օլտըզ-
տան պաշգա, չէհատէթիլէրի շայան ը իթիմատ
օլան 'ուսուլմ սէյսահարըն գապուլ վէ թէս-
լիմ էյլէտիլէրի իւզըն, պիւթիւն Աֆրիգատտ
էն գէնկին մէմլէքէթիլէրտէն պիրինին ճատտէ
հօլու տըր: Եուկանտա վէ հէմիլար մէմլէ-
քէթիլէրինի, Նիլին հէվալի ի 'իւլեսսընը, Ալպէր
Նիլյանգա կէօլիւ էթրաֆընտա պուլունան
հայա մէմլէքէթի տա'իւրէսի իլինէ ալան
մէքքէթի Աֆրիգանըն հէփ պէօյիւք կէօլ
պէլտէլէրի մա'լիւմաթ վէ մէսուլմաթը 'աճի-
զանէմիլդէ նազարէն, թէվաթ' ու թէրազընյա
դայէթիլէ սալիս օլունա, 'ալէլ էլէպ էվրօփա-
լըլարըն իսքեան ու իգաւթիլէրինէ միւնա-
սիպ տիր: Վադա'ա Գօնդօ էյալէթի անըն
թիճարէթինին մա'լիւմ պիր դըմընը ալա-
ճագ իսէ տէ, շարգի սահիլ թարիզի պիր
տէֆ'ա մուսթազամ պիր հալէ կէթիլիլէճէք
օլուն իսէ, խարիթայա պիր 'աթֆը նիկեսի
պու պէլտէ իլին թապի'ի թիճարէթ գա-
փուլարը մէվնուտ օլտըզընը կէօսթէրէճէք
տիր: Հաթթա պու վազըթտա պիլէ պիր ա-
տէմ վիզթօրիս Նիլյանգա կէօլիւնէ ալթը
հաթթատա եթիլէ պիլտիլինտէն, պիր տէմիր
հօլը իլէ մահալը մէքքիւրէ իլի կիւնտէ եթ-
թիլէ պիլիւ: Ճէնուպի Սուտան իլէ իլէրի
կէօթիւրիլէճէք թիճարէթ խուսուսընտա
էմին փաշանըն օլ դատար իթիմատ ը քեա-
միլի վար տըր քի, պիլդէ մա'լիւմ օլտըզը իւզ-
ըն, միւշարիլէյի քէնտի էյիս ու էմիլալա-
րընըն քեարպանլարընը տօս տողրու կէօնտէր-
մէլէրի իլին տօսթլարընա փէք իլհան ու իպ-
րամտա պուլունմուշ տըր: Մու'ահէտէյի 'ադտ
էտէն գուլմիանիս Մ. Սթանլինին թանթը ը
իտարէսինտէ պուլունան գաթիլէ ի իմատտի-
լէնին պուլընտըզը 'ալիս տէլալէթ թանթըն-
տա օլունա, Վատալատան իսթիֆատէ էտէ-
ճէքիլէրինէ զէրրէ գատար չիւպիէ հօդ տըր:

ՍԻԻԹԵՆԵՎՎԻԷ

ՕՂԼԵՐԵ ԻՆՏԵՐՆԱԿԱՆԱԿԱՆ ԳԱՐԸ: Սալօս տադ-
լարընտա եագընլարտա պիր այը չօպանլըզ
էտէն պիր չօնուզը գաթիլ էյլէտի: Քէօյիլէր
այընը արաշտըրմագա գարար վէրիպ անը ա-
րաշտըրտըլար իսէ տէ, պուլամտըլար:
Մէրգուլար քէնտի խանէլէրինէ 'ալտէթ էյ-
լէտիլէ, էլինէ պիր թիւֆէնք ալարագ, քէն-
տիլէրիլէ պէրապէր կիթմէք խուսուսընտա
իսրար էյլէմիլ օլան օլլանըն վալիտէսինին
արգատա գալմըն օլտըզընը անկատըլար:
Վազըթ կէճէ իտի իսէ տէ, պա'զը քիմալէր
մէրգուլէյի արաշտըրմագ իւզըն կէրի կիտիպ
օրմանըն հէր թարաֆընը արաշտըրալար:
Կիւն աղաւտըլընտա, անլէր մէրգուլէյի իս-
սիլ պիր մահալտէ էլպիսէսի փարշալանմըն,

գօլարը գըրըլմըն, վէ երկու ալ քանլարա պօ-
յանմըն պիր հալտէ պուլտըլար: Մէրգուլէ
գատընըն եանընտա էօլիւ, վէ պաշը մէրգու-
մէնին պէրապէր կէօթիւրտիլիւ թիւֆէնկին
պօշտըլմասընը էլիլմիլ օլան ճէսամէթիլ
պիր այը եաթմագտա իտի: Քէօյիլէր էյլէ-
րինտէն կէլտիլ գատար մէրգուլէնին եա-
րալարընը պաղլատըզտան սօնկրա, անը քէն-
տի խանէսինէ կէօթիւրտիլէր, վէ մէրգուլէ
չիմտի էյլէ մէմուլն օլանագ սուրէթտէ էյի-
լէյմէքտէ տիր քի, անըն պիւսպիւթիւն էյի
օլանագընա իւմիտ էալիմէքտէ տիր: Պու
ճիւմէ իլէ պէրապէր գարը քէնտիլին օլլը-
նը էօլտիւրէն այը իլէ էթտիլ գաղլանըն
թաֆիլաթընը տահա վէրէմէմիլ տիր: Ալի-
քեար կէօրիւնմէքտէ տիր քի, քէօյիլէր
թէհարրիլաթ ինրաւընտան ֆէրաղաթ էթ-
տիլէն սօնկրա, չօնուզըն վալիտէսի քէն-
տիլին մագաէտ ու մէրալը խուսուսընտա
պիր կէօնէ իլ'արտա պուլունմայարագ ին-
րայը թէհարրիլաթ տէվաթ էյլէտի:

ՊՕՂԱՅԱՆ ԵՕՔՍԻՐԻՆԻՅԵՒՆ ՏԵՎԱՍՏ: Մէվատը
թըպպիլէտէն պահա էտէն պիր մէմուլա՝
պօղմաճա էօքսիւրիլիւն չիֆափէլիլ օլմասը
իլին աթիտէքի ուսուլը, եա'նի խաթմանըն
եաթագ օտաւընը, եաթալընը, էլպիսէսինի,
օլունագաղլարընը, վէ գուլանտըզը հէր չէյի
քիւքիւրթ իլէ թիւթիւլէմէյի թալիսիլէ էտի-
յօր քի փէք ֆա'իտէլի օլտըզը թէպէյիլին
էյլէմիլ տիր: Քիւքիւրթ սատէճէ տա'իլէ-
լէրտէ եագըլըպ, էլպիսէլէր միւնասիպ օլան
պիր ուսուլ իլէ աւըլըր, վէ օտալար գաթիլը
գալըպ պէշ սա'աթ գատար թիւթիւլ իլինտէ
պրազըլըլար: Պա'տէհու հէր չէյ էյիլէ հա-
վալանտըզտան սօնկրա օտալար խաթմանըն
իլինէ կիրմէսի իլին հագըր օլուն:

ԱՄԵՐԻԿԱՅԱՆ ԿԻՏԵՆ ՄՈՒՀԱՅԻՐԻՆԻՅԵՒՆ ՔԵՍԵՐԻ:
Միլատըն 1874 ալէնէսինտէն պէրու 3,000,000
էճնէպիլէր Միւթթէհիտէ ի Ամէրիգատա քէն-
տի չատըլարընը գուրմըլար տըր: Իլէրիլէ
պիր 'աթֆընագալէ պու ճիւմհուրիլէթիլ թէ-
նասիւպաթը միւնթիլէմիլինի հիսապ էթմէք
պիր ազ հայրէթ պախշ պիր քէյֆիլէթ տիր:
Միւթթէհիտէ ի Ամէրիգանըն սէքէնէսի թագ-
րիպէն հէր բուպ 'աւտտա էվիլէլի էհալիսի-
նին իլի միալի օլմուշ տըր: Թամմ, եա'նի
քէսիւրիլ 'աւտէպիլէ հիսապ էտիլէքէ Միւթթ-
թէհիտէ ի Ամէրիգանըն սէքէնէսի 1773 տէ
3,000,000, 1800 տէ 6,000,000, 1823 տէ
12,000,000, 1830 տէ 24,000,000, 1875 տէ
30,000,000, վէ 'ալէտտէվամ հիճրէթ էթմէքտէ
օլան մուհաճիլէրէ 1900տէ 100,000,000ա
պալիլ օլանագ տըր: Մէքէնէնին պու թէ-
սէլիւլ ի հէնտէսիսի 'ագըլարըն հայրէթտէ
պըրագաճագ պիր մէնգալէ տիր: Արթըզ Ալ-
մանիա վէ սա'իլ մէմլէքէթիլ իլին հիճրէթ
ագընթընըն մէճրասընը պաշգա թարաֆ-
լարա չէվիլմէք խուսուսընտա քի սա'յ ու
դայրէթիլէրինին մուլաֆֆագիլէթէ մագհար
օլմասընը թէմէնի էտէճէք վագթ տըր:
Շիմաթ Միւթթէհիտէ ի Ամէրիգատա լագը-
մընտան զիյատէ էճնէպիլէր պուլունտըլըն-
տան, մէմլէքէթիլ պու էճնէպիլէրի հագմվէ
թէմէսիւլ էթմէք իլին հիլ օլմագսա
եիկիլմի սէնէ իսթիլալաթ էթմէսի լագըմ
տըր:

ՏԵՎԵ ԳՈՒՇԼԱՐԸ: Ճէնուպի Աֆրիգատա քեա'ին
իւմիտ պուրնու միւսթէմիլէքաթընտան պիր
մուլապիլ Սալէնիլէքէ Աֆրիգէն նամ մէճմուլա-
յա պէր վէճիլ զիր եագըլյօր: «Կէչէն եագ-
մուր մէվսիմիտէ Գա'նիլա'ն հանիլէսինտէ

քեա'ին կիլթօրտ չիֆթիլիլինին սահիպի, միւ-
մալիլէյին խանէ խալըր ա'ղասընտան պա-
զընը, վէ խրտմէթքեարար թարաֆլարընտան
տէվէ գուլլարընը 'աճիլ պիր 'աւտէթի միւ-
շահէտէ օլունտու: Պէօյիլէք, եա'սը, վէ թա-
պազ չէքիլտէ օլարագ եէրտէ գաղլմըն պիր
տէլիքտէն 'իպարէթ օլան եուկանըն իլի սու-
լիլ տօլտու: Եուկանըն իլինտէքի սու տող-
րուտան տողրույա գուրմաւտըլընտա, վա-
լիտէյն գուլլար մէքքիւր սույու եուկա գու-
րույունմայա գատար իլտիլէր: Տիլի տէվէ
գուլունըն գարըն սու իլէ օլ գատար տօլ-
մուշ իտի քի, զէվալը խաթմա կէօրիւնմէքտէ
իտի: Պու ճիւմէ իլէ պէրապէր էրքէք տէ-
վէ գուլուն միւքէլէք օլտըզը ֆարզ իլթի-
դասընտան թամմ քէնտի հիսսէսինէ տիւլէնի
իլալի, վէ կէճէլէրի քէնտիսի գօլօզգայա օ-
թուրմագլէ, եուկուլթա իւզէրիլտէ օթուր-
մագ խուսուսլարընտա էն զիյատէ դայրէթ
իպարագ էթտի:

ՄՈՒՀԱՐՐԵՐԱԹ

«ՇԱԿԻՐՈՒՄԱՆ» ԹԱՆԿԱՆՆԵՐ ԹԱՆԿԱՆՆԵՐ
«Շալիրտանըն» թա'լիմաթը հագընտա
զիլք էտէճէլիլիլ սօն իլի խուսուս վագթիլ-
լին լա'լ վէ լա'լիլէն միւթթէլիլ օլտըզը
հալաէ, պահարմըլըն պու գըմընտա իլէրի
կիլթմէքտէն ագաթ շու պիր խաթայը տող-
րուլթմագ իսթէրիլ: «Շալիրտան» պիր իլէ
վագթիլ հագընտա միւպահատէ էտէր իլէն,
պիր ազ գօնուշտուգտան սօնկրա, «Պիրատէր,
պիլդիմ տէտիլէրիմիլին սընէթիլին կէօրմէք
իսթէր մի սին, հէլէ շու իսալէյի ալըպ օգու-
տա պագ, Մ. Սիլըրմըն հէ՝ տէյօր» տէլիլ
իւզէրիլտէ Սիլըրմըն իտի պուլունան ի-
սալէյի եանաշտըրըլար: Վէ անը օգուլան-
լարըն օնտա տողրուլ Մ. Սիլըրմըն տալի
«Շալիրտան» ֆըրգատընտ 'ա'իտ զանն էտիլյօր-
լար իլէն, «Շալիրտանըն» պունը պիր տէֆ'ա
օլուն տողրուլթուգլարընա լաթ կէլմէ-
միլիլ: Զիւնքի Մ. Սիլըրմըն «Շալիրտան»
ֆըրգատընտան օլմասըլը չէօլէ տուրտուն,
'իստէրիլտէ միւսալիլէյի պիր հերեսիլկոս մէ-
սապէսինտէ տիր: Հէմ տէ մէքքիւր իսալէյի
«Սիլըրմըն իսալէսի» թէմիլէ էտիլ, անը
օգուլանլարըն եիւզտէ տօգսան տօգուլունա
անը Սիլըրմըն եագըլըն տըր տէլիլ թէ'սիլ
վէրիլյօրլար իսէ տէ, պու տալի եանկըլը
տըր, անը Սիլըրմըն եագըլմըն տըր: Ինճիլ
քիլիսէլէրի իսալէ էթմէք սէվտաւընտա պու-
լունան «Շալիրտան» վէ Միւլալալալա պու
նէվ մանօլլարլար եագըլմագ:

Վէ չիմտի ալ պահարմըլա պաշալմագտան
էվիլէ մատտէյի միւլմըլին ի մէրթէպէ վագըն
պիր թարգտա իֆատէ էթմէքիլի վագիֆէ-
տէն 'աւտ էտէրիլ: Զիւնքի «Շալիրտան»
նիլէ տէֆ'ա թանթը միւպահատէ պու-
լունմայան պա'զը մէ'նէլէրի իսպաթ եա-
ճէր հտէրէք, կէօյա ինճիլ քիլիսէլէրին
իսալաթա միւնթաճ օլտըզընը իսպաթ էթ-
միլ օլտըզլարընը հիսս, վէ պիլ իֆթիլալ
զիլք էթտիլէրինէ վագըն օլարագ միւթէ-
'էսսիֆ օլմուշըլ:

Ասլ մէվգուլըն պահա շու տըր, եա'նի պիլ
իտտի'ա էտիլյօրլար քի, 1. Վագթիլիլին լա'լ
Ինճիլտէ թասրի էտիլմիլ օլմատըլըն իլին,
սու սէրիլմէք իլէ ինճա օլունան վագթիլ
Ինճիլ մուղայիլ 'աւտ օլունամագ, վէ չէրի'
տիր: 2. Զօնուզլարըն վագթիլիլ Ինճիլ մու-
ղայիլ օլմատըլտան մա'տա, Ինճիլ անա ճէ-
վագ վէրիլ:

Պունտան մա'լիւմ տիր քի, 1. «Շալիր-
տան»ըն հէր պիր խրիսթիյան իլին վագթիլիլ